

■ Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου των εν Αθήναις Ασιαστών
 "Ο Μάρκος Μπότσαρης"
 ■ Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2004
 ■ Χρόνος βας. Αρ. φύλλου 23,
 τιμή φύλλου 0,30
 Σοφοκλέους 246, 176 74 Καλλιθέα
 Τηλ.: 210 94.24.922

Ασσος

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΜΕΣΣΙΑΝΩΝ ΛΑΚΚΑΣ ΣΟΥΛΙΟΥ

Του Αθανασίου Δ. Στράτη

1664. Το εξωτερικό μήκος του είναι 10,10 μ. και το πλάτος 4,80 μ. Πετρόκτιστος με επισκευασμένη ξύλινη στέγη περιβάλλεται από περιμετρωμένα χαλάσματα κελιών και άλλων μοναστηριακών κατασκευών για διάφορες χρήσεις. Η τοιχοποιία του ναού είναι γεμάτη από διαμπερείς χαραμάδες, ετοιμόρροπη. Από τη φθορά του χρόνου και των συνθηκών που στέκεται ο ναός, οι τοιχογραφίες του είναι κατεστραμμένες. Ο ναός είναι μονόχωρη μικρή βασιλική. Το τέμπλο είναι πετρόκτιστο και οι Τούρκοι (κατά τους ντόπιους) έχουν ξύσει τα πρόσωπα των αγίων στις τοιχογραφίες, που είναι του τελευταίου τέταρτου του 18ου αιώνα (Σπ. Μουσελίμη, «Η Λάκκα του Μπότσαρη», 1976, σ. 64 και «Ιστορικά μνημεία Λάκκας Σουλιού», σ. 132). Οι επισκέπτες και προσκυνητές της Μονής Μεσσιανών δεν ξεχνούν να αφιερώνουν στο λόφο και να ανάψουν ένα κερί σε τούτο το ναό.

Η κεντρική Μονή Μεσσιανών είναι αφιερωμένη στους Αγίους Αποστόλους, Πέτρο και Παύλο. Κτισμένη στη μέση μιας χέρσας έκτασης που περιβάλλεται από δάση βελανιδιών, πλατάνων και πουρναριών. Στα ΝΔ της υπάρχει πηγή με πολύ και καλό νερό. Μια ψηλή πετρόκτιστη μάντρα περικλείει το συγκρότημα. Η σκεπαστή θύρα στη βόρεια πλευρά της μάντρας έχει διαμορφωθεί σε καμπαναριό. Δεξιά στο εσωτερικό βρίσκεται το μοναδικό κελί με δύο δω-

μάτια και δίπλα του άλλη είσοδος κλειστή.

Το καθολικό είναι ενδιαφέρον δείγμα σταυρεπίστεγου ναού. Χτισμένο με αργολιθοδομή που αρμολογήθηκε λίγο ακαλαισθήτα τα τελευταία χρόνια. Ο ναός χτίστηκε στις 30 Αυγούστου 1764 και αγιογραφήθηκε από τους ζωγράφους Ιωάννη Θεόδωρο Λοξεντζινό και Ιωάννη υιού Νιτζου Καπεσοβίτη («Ιστορικά μνημεία Λάκκας Σουλιού» εικ. 13,44, σελ. 132). Τον θόλο της στέγης κρατούν τέσσερις ασβεστοχτισμένοι κίονες, η δε Αγία Τράπεζα στο μέσο του Αγίου Βήματος, στηρίζεται σε τετράγωνη λιθόχτιστη βάση. Ο ναός είναι πλακοσκεπής. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο είναι επιχρισμένο με ωραιότατα σκαλιστά βημόθυρα. Όλο το κτίσμα διατηρείται σε καλή κατάσταση. Το εσωτερικό καλυπτείται από τοιχογραφίες των Αγίων Πατέρων και Μαρτύρων με έκτυπα χρυσά φωτοστέφανα. Έχουν όμως ανάγκη στερέωσης και καθαρισμού. Ο πρόσος (γυναικείο) είναι μεταγενέστερο κτίσμα. Χωρίς αγιογραφίες και δύο σκαλιά ψηλότερο του Καθολικού. Το εξωτερικό μήκος του ναού είναι 12,60 μ. και το πλάτος του 4,90 μ. Το κοίλο του Αγίου Βήματος είναι μισοστρόγγυλο.

Η αυλή του ναού είναι πλακόστρωτη με όμορφα πεζούλια. Το ίδιο πλακόστρωτο είναι και το εσωτερικό του.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ
 ΣΤΟ ΕΠΟΠΕΝΟ ΦΥΛΛΟ

Η κοπή της βασιλόπιτας

Η κοπή της βασιλόπιτας του Συλλόγου μας για το έτος 2005 θα πραγματοποιηθεί στις 6 Φεβρουαρίου 2005, ημέρα Κυριακή και ώρα 10.30 π.μ. στα γραφεία του Συλλόγου μας, Πειραιώς 4, Ομόνοια, στον 4ο όροφο. Το Δ.Σ. του Συλλόγου προσκαλεί τους χωριανούς και τους φίλους του Συλλόγου με τις οικογένειές του να τιμήσουν και φέτος με την παρουσία τους την εκδήλωση. Είναι μια γιορτή για μικρούς και μεγάλους. Μη λείψει κανένας! Σας περιμένουμε!

ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Την Παρασκευή στις 25 Φεβρουαρίου 2005, στην κοσμική ταβέρνα «Το Συντριβάνι», οδός Μητροπέτροβα 25 - Πλ. Ελ. Βενιζέλου στο Παλύγωνο, τηλ. 210 6920592 - 210 6435164, θα διοργανώσει τον ετήσιο χορό ο Σύλλογός μας.

Εδώ βρίσκεται η ταβέρνα «Το Συντριβάνι».

Όλοι οι Ασιαώτες και οι φίλοι του Συλλόγου πρέπει να δώσουν το παρόν. Σας περιμένουμε να διασκεδάσουμε όλοι μαζί με ένα πλούσιο μουσικό πρόγραμμα (δημοτικό, λαϊκό, νησιώτικο). Για να δηλώσετε συμμετοχή και να προμηθευτείτε προσκλήσεις να επικοινωνήσετε με τα μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου μας. Τιμή πρόσκλησης 20 ευρώ.

Η βράβευση των αριστούχων μαθητών

Η βράβευση των αριστούχων μαθητών του χωριού μας θα γίνει φέτος στις 25/2/2005 στον ετήσιο χορό του Συλλόγου. Παρακαλούνται οι γονείς να αποστείλουν εγκαίρως στο Σύλλογο αποδεικτικό προαγωγής των παιδιών τους. Βραβεύονται όσοι μαθητές έχουν προαγωγικό βαθμό μεγαλύτερο από δέκα οκτώ (18) τη σχολική χρονιά 2003-2004.

Ευχές για το νέο έτος

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου Αποδήμιον Ασσιωτών και η εφημερίδα «Ο ΑΣΣΟΣ» εύχονται σε όλους τους χωριανούς και φίλους του Συλλόγου Χρόνια Πολλά, προσωπική και οικογενειακή ευτυχία. Ευτυχιαιμένα, Δημιουργικά, Ειρηνικά, Ελπιδοφόρα, γεμάτα υγεία, πρόοδο και προκοπή, το Νέο Έτος.

ΤΑ ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

Οι Ορθόδοξοι Έλληνες Χριστιανοί, το χρονικό διάστημα των δωδεκά ημερών από τα Χριστούγεννα μέχρι τα Θεοφάνεια (Φώτα), το ονομάζουν Δωδεκάημερο, Δωδεκάμερο και Δωδεκάμηρο.

Μετά στο χρονικό διάστημα αυτό κυριαρχούν οι τρεις μεγάλες θρησκευτικές γιορτές. Τα Χριστούγεννα, η Πρωτοχρονιά και τα Φώτα. Το Δωδεκάημερο είναι φορτισμένο με ειδικό εκκλησιαστικό περιεχόμενο και πλαισιώνεται με πλουσιότερη εθιμολογία, που προσδίδει ιδιαίτερο πανηγυρικό τόνο όχι μόνο στις τρεις μεγάλες εορτές, αλλά και στις ενδιάμεσες ημέρες της περιόδου αυτής. Οι θρησκευτικές γιορτές του Δωδεκάημερου σ' όλα τα μέρη της πατρίδας μας, ακολουθούν την ίδια σειρά και το ίδιο εκκλησιαστικό τυπικό, με τη διαφορά, πως άλλου γίνονται με μεγαλύτερη λαμπρότητα και άλλου απλά, αλλά πάντοτε με κατανυχή και σεβασμό, γι' αυτό και θα προσπαθήσω να περιγράψω τις λαϊκές γιορτές της περιόδου αυτής, τα έθιμα, τις δοξασίες, τις δευσαδομάνιες και τις προλήψεις γενικότερα και ειδικότερα των κατοίκων του χωριού μας.

Η κριση του λαού και η προσήλωση στα πατροπαρόδιστα έθιμα, ήταν τόσο ισχυρή, ώστε η εκκλησία αναγκάστηκε να υποχωρήσει και ν' αναδείξει πρόβλεψη και ενόργανη αντίθεση με το πνεύμα της χριστιανικής διδασκαλίας, ακόμη και στις απρόσεκτες στιγμές της χριστιανικής θρησκείας. Έτσι οι μεγάλες χριστιανικές γιορτές των Δωδεκάημερου, έχουν προχωρημένα στοιχεία. Γιατί περιέχει μάλιστα την

Καλικάντζαροι - Παγανά - Παγανιές

Του Παύλου Γ. Χρήστου, Δασκάλου

κατάργηση των αγαπημένων εορτών, οι οποίες συνέπιπταν με τις χειμερινές τροπές του Ηλίου, η εκκλησία επιδίωξε την αντικατάστασή ή μάλλον την μετατροπή σε χριστιανικές. Την εορτή των γενεθλίων του Μίθρα, του ασηππου Ηλίου, η οποία γιορταζόταν την 25 Δεκεμβρίου, μετέτρεψε στα μέσα του 4ου αιώνα (πρ 354 μ.Χ.) σ' εορτή Γεννήσεως του Χριστού, ο οποίος έπρεπε να είναι από τότε ο Ήλιος αυτός που θα δίνει το φως στον κόσμο, με άλλα λόγια έπρεπε ν' αφαιρούσε στοιχεία της μηθραϊκής θρησκείας. Η Γέννηση του Χριστού γιορταζόταν, μέχρι τα έτος 354, την 6 Ιανουαρίου μαζί με το Θεοφάνεια.

Από τις δοξασίες και τα έθιμα φαίνεται πως το Δωδεκάημερο ο λαός μας συνταίριαζε χριστιανικές και ειδωλολατρικές συνήθειες, οι οποίες τελούνταν με τρεις επίσημες σκοπιμότητες: α) Να χορούν τη μετάβαση από τη χειμερινή περίοδο και το σκοτάδι στο ανοιχτικό φως και στη βλάστηση, χειμερινές τροπές του Ηλίου στις 21-22 Δεκεμβρίου. Η Γέννηση του Χριστού, στις 25 Δεκεμβρίου, συμπάτη με το χειμερινό ηλιοστάσιο και η ήλιος ξαναπαίει το

δρόμο του προς τη γη. β) Να εξασφαλίσουν ευτυχία για τον καινούργιο χρόνο, που έρχεται. γ) Να τονίσουν το ήθηκο και οικογενειακό αίσθημα, ιδιαιτέρως με τις εκκλησιαστικές, αλλά και σιτικές τελετές των Χριστουγέννων, του Αη-Βασιλή και των Φώτων.

Οι τρεις μεγάλες γιορτές του Δωδεκάημερου συνδέονται στενά. Κάθε μια ήταν κάποτε αρχή του χρόνου. Το 153 μ.Χ. για πρώτη φορά ανύψεται αρχηγός του Ρωμαϊκού κράτους ανέλαβαν το αξίωμα τους την 1η Ιανουαρίου και από τότε άρχισε να θεωρείται η μέρα αυτή ως αρχή του χρόνου. Οι πρώτοι Χριστιανοί, για να ξεχωρίσουν από τους ειδωλολάτρους, θεωρούσαν την αρχή του χρόνου στις 6 Ιανουαρίου, και έτσι συνέπια με τη βίβωση του Χριστού. Το 354 μ.Χ. στη Ρώμη, χώρισαν τις γιορτές της Γεννήσεως και Βάπτισης του Κυρίου και όρισαν τη Γέννηση στις 25 Δεκεμβρίου, ημερομηνία που έγινε και αρχή του χρόνου.

Έτσι τα Χριστούγεννα πήραν πολλά έθιμα της Ρωμαϊκής Πρωτοχρονιάς που διατηρήθηκαν και μετά την επαναφορά της Πρωτοχρονιάς την 1η Ιανουαρί-

ου το 1564 από το Γάλλο βασιλιά Κάρολο 9ο. Μέχρι τότε η αρχή του χρόνου ήταν η πρώτη Απριλίου.

Τις Αγίες αυτές μέρες οι νοικοκυρές του χωριού φρόντιζαν το σπιτικό τους και έκαναν όλες τις προετοιμασίες, για να γιορτάσουν με κλιμρότητα τη γέννηση του Χριστού, αλλά και να υποδεχτούν με χαρά και αισιοδοξία το νέο χρόνο. Από την παραμονή έστρωναν το σπίτι με κομπούρια υφαντά και κρέμασαν στους τοίχους τα όμορφα κεντήματα. Εκτός από το σφουγγάρισμα, το ασβεστισμό και το σκούρισμα, φρόντιζαν να είναι καθαρός και ο εξωτερικός χώρος του σπιτιού, καθώς οι στάβλοι και τα μαντριά τους.

Την παραμονή των Χριστουγέννων ιδιαίτερη φροντίδα για την καλή νοικοκυριά ήταν να ψήσει το χριστόφωμο.

Το χριστόφωμο το έφτιαχναν με αλευρι από σπύρι (σταρίσιο), αυγά και γάλα. Ένα χριστόφωμο, ήταν το σπάρτανο της Παναγίας, στολισμένο ανάλογα με τις τοπικές συνήθειες.

Οι νοικοκυρές του χωριού μας το χριστόφωμο το σφράγιζαν με μια ξύλινη σφραγίδα που έφερε χριστιανικά σύμβολα. Είπασης σχηματίσαν διάφορα ζωα και γεωργικά εργαλεία που συμβόλιζαν τον καρπύ των κατοίκων να πάει καλά η κτηνοτροφία τους και ν' έχουν απόδοση οι γεωργικές εργασίες. Στις ό- κρες τοπαθεύσαν αμύγδαλα, μήλα, καρδιά, σύκα ξερά, σταφίδες, που αποτελούν σύμβολα πλούσιας παραγωγής.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσις

Η Κάλισση - Τσιόβα Κων/να, σύζυγος του Ευαγγέλου Τσιόβα, γέννησε ένα υγιεστάτο κοριτσάκι.

Με τους ζήσαν!

Γάμοι

Η Αδύμ Όλγα του Ευαγγέλου από τον Άσσο (κόρη του Βασίλη Δάμη) και Σταμάτος Παναγιώτης, από την Υπάτη Λαμίας, στις 2 Οκτωβρίου 2004 στον ιερό Ναό Αγ. Αναργύρων Ν. Σζάρνης ενομήσαν με το δεσμό τον γάμο. Το νύπαντρο ζευγάρι δεξιώθηκε τους καλεσμένους σε κοσμικό κέντρο.

Το Σάββατο στις 6 Νοεμβρίου 2004 στον ιερό Ναό Αγίας Μαρίας Εκλάης η Παφίκα Μαρία του Νασολέοντα από τον Άσσο, παντρεύτηκε τον εκλεκτό της καρδιάς της Φάνη Σακελά. Το νύπαντρο ζευγάρι δεξιώθηκε τους καλεσμένους σε κοσμικό ταβέρνα.

Το Σάββατο 6 Νοεμβρίου 2002, στον ιερό Ναό Αγίας Παρασκευής στα Άγια Πνεύμα Ιεραρών ο Γεωργιος Τσιόβας και η Φανή Βασιλοπούλου ενώθηκαν με το δεσμό του γάμου. Ο Γεωργιος Τσιόβας είναι γιος της χωριανής μας Βούλας Ευθυμίου Κατσίου (Βία του Θύμο Κρήστου).

Την Κυριακή στις 7 Νοεμβρίου 2004, στον ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Καματερού, η Δήμα Δήμητρα του Γεωργίου (κόρη του Γκάη Τάσου) παντρεύτηκε τον εκλεκτό της καρδιάς της Πλαβούκα Ιωάννη, από τη Χοσιά Αττικής. Το νύπαντρο ζευγάρι δεξιώθηκε τους καλεσμένους στην ταβέρνα «Ροζέλλη» επί της Λ. Φυλής.

Ο Σύλλογος μας εύχεται στα νεογά ζευγάρια βίον ανέμελλο και ανθόσπαρτον, ζωή ευτυχισμένη, πολλούς και καλούς απογόνους. Στους γονείς, συγγενείς και κομπάρους του ζευγαριού πάντα χαρές.

Θάνατοι

Στις 16 Οκτωβρίου 2004 σε ηλικία 48 ετών έφυγε πολύ νωρίς για το αιώνιο ταξίδι ο Λαμπρούσης Βησοδρής του Κωνίνου. Ο αδελφός θάνατός του βύθισε σε πένθος όλο το χωριό. Η κηδεία του έγινε την επόμενη ημέρα στο νεκροταφείο του Αγ. Κων/νου Άσσου. Στην τελευταία του κατοικία τον συνόδευσαν με συγκίνηση η οικογένειά του, συγγενείς, φίλοι και πολλοί χωριανοί. Ας είναι ελαφρύ το χέμα της Ασιατικής γης που τον σκέπασε. *Αιωνία η μνήμη του.*

Στις 13 Δεκεμβρίου 2004 έφυγε πρόωρα από κοντά μας σε ηλικία 51 ετών, ο Λαμπρούσης Τριαντάφυλλος του Δημητρίου. Ο αδελφός θάνατός του βύθισε σε πένθος συγγενείς, φίλους και όλους τους χωριανούς. Η κηδεία του έγινε στις 14 Δεκεμβρίου στο νεκροταφείο του Αγ. Κωνίνου Άσσου. Στην τελευταία του κατοικία τον συνόδευσαν με μεγάλη συγκίνηση η οικογένεια, συγγενείς, φίλοι και πολλοί χωριανοί. Ας είναι ελαφρύ το χέμα της Ασιατικής γης που τον σκέπασε. *Αιωνία η μνήμη του.*

Μνημόσυνα

Την Κυριακή 7 Νοεμβρη 2004 στον ιερό Ναό Αγ. Κωνίνου Άσσου τελέσθη το κτήσιο μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του Παφίκα Κων/νου του Νικολάου (Κώστη - Παφίδα). *Αιωνία η μνήμη του.*

Την Κυριακή 14 Νοεμβρη 2004 στον ιερό Ναό Αγ. Γεωργίου Άσσου τελέσθη επίσης μνημόσυνο, υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του Λαμπρούση Σπυριδώνα του Γεωργίου (Πήλιο Γάκη). *Αιωνία η μνήμη του.*

Την Κυριακή 14 Νοεμβρη 2004 στον ιερό Ναό του Αγ. Γεωργίου Άσσου τελέσθη επίσης μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του Κούση Κων/νου του Βασίλειου (Κωνσταντή Βασιλή). *Αιωνία η μνήμη του.*

Την Κυριακή 19 Δεκεμβρίου 2004 στον ιερό Ναό του Αγ. Γεωργίου Άσσου τελέσθη κτήσιο μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του Ευθυρίου (Νέκη) Κατσάνου του Χρήστου. *Αιωνία η μνήμη του.*

Ασιατική Νασσαρίτικο Γλῶσσάριο

αβαλτος = αυτός που δεν έχει φορεθεί, το αφόρετο, το καινούριο.
 αγέννητα = που δεν έχουν γεννηθεί, συνήθως γυδοπρόβατα.
 αγκιστρών = γλιστρώ.
 άγραπα = απάτοιμα και σκληρά αγρεύω = θλωμαινικ, αγρεύω.
 αγκριάδα = χόρτο, ζιζάνιο, βαρβιρότητα στους τρόπους.
 αγκρίδι = τόπος άγονος που δε βγαίνει καλό χορτάρι.
 αγκριογκόρτα = άγρια αχλάδια.
 αγόντα = αδιάκοπα.
 αγκλίτια = η κλίση των ποταμίνων.
 αγκλίτια = το κτύπημα με την κλίση.
 αγκινή = η γωνία του χώρου ή και αντικείμενο όπως του ψωμιού, της πίτας κ.λπ.
 αγκνίσιασμα = το γκνίσιασμα κατά το χτύπημα της οικοδομής.
 αγκρίλια = το προερχόμενο από αγρεύω.
 αγύριγο = το χωράφι που δεν οργώθηκε.
 αδεκί = εκεί κοντά ακριβώς.
 αδερφοποιός = ο βλάμης, ο φίλος που έχει αδερφωθεί μ' άλλον με τις ευχές του Ιερέα.
 αδερφώνω = λιγίζω και σμιγν' δυο κλαριά δένδρου.
 αδράζω = πιάνω με δύναμη, δε χάνω ευκαιρία.
 αζοσιωτός = αυτός που δεν πιάνεται, απήσχευτος.
 αζύγιαστος = αζύγιατος.
 αζωστος = αυτός που δεν έχει ζωή, η που δεν την έχει δώσει.
 άζεφο = ζώο που δεν έχει μπει ακόμα στο ζυγό.
 αηδημήτρης = το λουλουδι χρυσάνθεμο.
 αθέρας = το ανώτερο ποιητικά, το καλύτερο.
 άθεργος = αθεριστος.
 αθημνιά = θυμωσιά.
 αίρα = ζιζάνιο, των σπαρτών.
 άιστε = πηγαινετε.
 άισκιωτος = άχαρος, αντιπαθής.
 ακαζάντζος = αυτός που δεν κάνει προκοπή.
 ακαθάριος = ακαθάριατος.
 ακαλίβωτος = απειτάλωτος.
 ακαρτέριγος = ανυπόμιμος.
 άκονα = σκληρή πέτρα, ειδική για το τρώξιμο σκληρών εργαλείων.
 ακόνι = μικρή πέτρα για το ακόνισμα (τρώξιμο).
 ακουστά = εξ' ακοής, από φημολογία.
 ακράτηγος = ασυγκράτητος ανυπόμιμος.
 αλαμπουρνέζικα = ακαταλαβίστικα, ακατανόητα.
 αλαταριά = το μέρος όπου ταΐζουν αλάτι τα γυδοπρόβατα.
 αλέγρος = πρόσχαρος, εύθυμος, χαρούμενος.
 αλειτούργητος = αυτός που δεν λειτουργείται, δεν εκκλησιάζεται.
 αλετροπόδαρο = το κύριο εξάρτημα στη βάση του αλετρίου από χοντρό ξύλο, εφραπτόμενο του εδάφους κατά το άργωμα.
 αλημονάω = Εργνώ.
 αλημονήσα = Εξήσσα.
 αλλαή = αλλαγή, ανταλλαγή.
 αλλούθε = αλλού, σε άλλο μέρος.
 αλογόμυγα = είδος μάγας που ενόχλει τα άλογα και άλλα υποζύγια.
 αλιγές = το δυνατότερο άλογο.
 αλώνι = εδαφική έκταση όσο πιάνει ένα άλωνι.
 αλωνιστικό = Η ομιαθή σε είδος κατά το άλωνισμα, για τον άλωνισμό.
 άλιωτος = αυτός που δεν έχει λιώσει.
 αλειτικό = η ομιαθή του μυλωνά για το άλεσμα.
 αλειτριά = το αλάτι που σχηματίζεται

τα υνί του αλετρίου κατά το άργωμα.
 μαλά(ι)σος = αλωσιθά.
 αράθιος = αμάρθιος ο μη αληθινός σε ορισμένους δουλείες, ο άπειρος.
 αράλληγος = ο νεογέννητος, αυτός που δεν έχει βγάλει ακόμα μαλάδι.
 αρ(ε)δα = βεβαίως.
 αμετάλαβος = αυτός που δεν κινείται.
 αρή = αμεί.
 αρ(η) πως = αλλά, πως νομίζεις.
 αρ(η) τι κάνε = αλλά, τι νομίζεις.
 αρμοραγος = οδονέμητος.
 αρμουλτός = ελευθεριωμένος, περιφερομενος ελευθερα.
 αρμούνη (έγινε) = εξορανόστηκε.
 αρμάριζο = όλους μαζί, χωρίς εξαιρεση.
 αρμπατή = το χιλ, η εισοδος πριν από τον κύριο χώρο του σπιτιού.
 αρμώνω = σπρώχνω.
 αρμοδώ = εμποδίζω, δεν επιτρέπω.
 αρμοιάλιση = προβατίνα που δεν έχει βατευτεί.
 αναβόλα = η άκρη του χωραφιού που δεν έχει οργωθεί.
 αρβροχιά = αναβρία.
 αναεγλώω = κοροιδειω.
 αναδεξιμιάς = το βάφτιστήρι.
 ανακατεύομαι = έχω τάση προς έμετά.
 ανάκατο σχήμα = λιγαύρα, αναμμουμπούλα.
 ανάλλαρος = αυτός που δεν έχει αλλάξει ρουχα με άλλα καθαρά.
 ανάμα = το κρασί για τη θεία μετάληψη.
 ανέμερα = από μέρα.
 ανεμάνω = φτιάχνω το προζύμι.
 ανάπισμα = ανακάτωμα του προζυμιού με νερό και αλευρι.
 ανάποδη = δύστραπη, το χτύπημα με την έξω πλευρά της παλάμης.
 ανάρια = αραιά.
 ανάρμεγος = θηλυκό ζώο που δεν έχει αρμεχθεί.
 ανάσκελα = η ύπτια θέση του θυμάτος.
 ανασπάζομαι = ασπάζομαι τις εκόνες στην εκκλησία.
 ανατριχίλο = το ρίγος ως προμήνυμα κρυολογηματος, η άλλης ασθένειας, το συγκροο.
 αναποδιά = κακοτυχία, δυσκολία.
 ανέγγιαχτος = απείραχτος.
 στίδερο = αντιδώρο.
 αντιπερα = από την άλλη όχθη.
 αντιστούρι = ο αντίσταυρος, ο σατανάς.
 αντιστύλι = υποστήριγμα.
 αντρογύναικα = γυναίκα δυνατή σαν άνδρας.
 ανυφάντρα = υφάντρα.
 αναγνώστης = αυτός που ξέρει να διαβάζει, βοηθός του παπά.
 ανηψίδι = ο ανεψιός.
 ανάκατα = άνω - κάτω, ανακατεμένα.
 αναμελιό = αδιαφορία, τιμπελιά.
 άναμμα = ανάφλεξη.
 άναργα = πολύ αργά.
 ανόσσα = ανασπνή.
 ασιόδα = ικανότητα, γρηγοράδα.
 απολάμι = η παλάμη.
 απ' ανέκαθεν = από πάντα.
 απορατάω = παρατώ.
 άπατα = το πολύ βαθύ μέρος από νερό.
 απείραγος = αθίκτος.
 απέκεια = από εκεί.
 απλάνιος = απλάνιστος.
 απέραγος = αυτός που δεν περνάει.

Επιμίλια: Παύλος Γ. Χρήστου, Δοσκαλιος

απίδια = αχλάδι.
 απθίνομαι = κάθομαι βολικά.
 απίκου = εμα σε ετοιμότητα.
 απόβροχο = η υγρασία μετά τη βροχή.
 απογοητεμέρα = απογοήτευση.
 απογωνιάζω = πηγαίνω σε μέρος που δε φυσάει.
 απόγωνο = το σπάνιο μέρος.
 αποδεσιά = Ευπλησιά.
 αποδέια = απαύδια.
 αποζήτω = αναζήτω, νοσταλγία.
 αποκάνω = κουράζομαι να τελειώσω.
 αποκειά = πιο εκεί ακριβώς.
 αποκείθε = στο άλλο μέρος.
 αποκόβω = απογαλακτίζω, διακόπτω.
 απολλιώρα = πριν από ώρα.
 απολυμένος = αφύλακτος αγρός.
 απομαζώματα = τα υπόλοιπα της συγκομής.
 απόνερα = μικρή ποσότητα νερού που μένει μετά από οποιαδήποτε χρήση.
 αποπαίρνω = επιπλήττω, κατασκάδω.
 αποσπέρνω = τελειώνω τη σπορά.
 αποσώνω = αποεισιώνω.
 απούθε = από πού.
 απόφωτα = μετά τη γιορτή των φωτων.
 αποχτάω = γεννώ, κάνω κάτι δικό μου.
 αποψόφου = μέχρι ψόφου, παραπολύ.
 αποκοπάρος = εκμητής ζηνων, εμπειρογνημιων.
 αντρειώνω = δυναμώνω.
 ανασκουμπώνω = σκίνω τα μακία για να κάνω μια δουλειά.
 αντροχωρίστρα = η γυναίκα που ζυριζει με διαβολικές ζευγαρια.
 αντροπή = η ντροπή.
 άνεμη = όργανο που βοηθάει να γίνει το νημα κουβάρι, μικρό καρούλι.
 ανήξερος = απληροφόρητος, αμαθής.
 ανιβατό = καλομποκίσιω ψωμί με ζύμη.
 ανικάω = νικώ.
 ανεμοπαρμένος = χαζός, αφρημένος.
 αναπάντεχα = χωρίς να το περιμένω.
 αρώπηγα = χωρίς να ρωτησει.
 ανοιχτάκαρδος = αυτός που έχει καλή καρδιά.
 αντικριόζω = σημαδεύω.
 αντικρένω = αντιπάλω.
 άντυγος = άντυπος.
 ανυπάκουος = ανυπάκουος.
 ανύχι = το νύχι.
 ανώ = ανοίγω.
 άποφτου = απ' αυτού.
 άποείπε = τελείωσε το λόγο.
 αποκείθε = από εκεί πέρα.
 απόλαμπρα = μετά τη λαμπρή.
 απόξου = απέξω.
 άποπερα = απέναντι.
 άπορριμμα = αυτό που γεννιεται πεθαμένο.
 άποτήγος = άποτιστος, το δίφραμένο ζώο.
 απογαλιά = σιγά - σιγά.
 αποδώθε = προς τα εδώ.
 αποφάτο = τελείωσε το (συνήθως για φαγητό).
 αποχαλώ = χαλώ τελείως κάτι.
 αρβίδα = είδος καραμπίνος με κοπτή κώνη.
 αράπω = ονομασία που δίνεται σε ζώα με μαύρο χρώμα.
 αριώνω = αραίωνω.
 αρμάθα = η συναρμολόγηση πολλών όμοιων πραγμάτων σ' ένα σχοινί, αρμαθά, πλόχτρα.
 αρμεξιά = όλο το γάλα σε κάθε αρμέγιο.
 αρνόδα = το θηλυκό αρνί.
 αρπάχτρα = ο άρπαγος, αυτή που αρπάζει.

αρούπιος = αγρόταγος.
 αρπάζομαι = θλωμαινικ εύκολα.
 αρχόντος = οι αρχόντες, τα αρχοντοσά.
 αρχοντονιός = ο νέος αρχοντικός οικογένειας.
 άρασε = άρανος.
 αρδατιός = ριγιάτης.
 αρπαοσι = κλάμπια.
 άραχνος = πένθιμος, δυστυχισμένος.
 άρηγα = βραδυπια.
 αρδαλίθα = παχνίδι κατά το ποίο το ένα παιδί πηδάει πάνω στο άλλο που βρίσκεται σε θέση επικύψης.
 αρράτα = στολίδι.
 αρμυροκουκούρα = πιαλλη αμυρη κουκούρα που φτιάζουν τα κορίτσια την Καθαρή Δευτέρα.
 αρραβωνισια = η τελετή των αρραβώνων.
 αρχίνω = αρχίζω.
 αρχίτερα = πρωτιτερα.
 ασκίνομαι = σπλάζω.
 ασκί = τομάρι (δέρμα) ζώου που σκεπάζει τον έβραζον τυρί, η γκιζα, τουλούρι.
 ασαλάγγος = αυτός που δεν δέχεται συμβουλές, ακαταλόγιος.
 ασοράντιος = αυτός που δεν έχει συμπληρώσει σαράντα μέρες.
 ασβεστοαριά = το ασβεστοκαμίνι.
 ασπροκαλέσια = ασπρόμαυρα (για ζώα).
 ασπρουδερός = αυτός που το χρώμα του δέρματός του ή του προσώπου του είναι μάλλον άσπρο.
 ασπρούδι = είδος σταφυλιού χρώματος άσπρου.
 αστράφει = είναι πολύ καθαρό, το φεγγορόλιμα της αστραπής.
 ασταίγος = αυτός που έχει ξεμείνει από ταϊγάρα, αυτός που δεν έχει την οικονομική δυνατότητα ν' αγοράσει ταϊγάρα.
 αστοκάνιστος = ο μη ευνοουσιμένος.
 αστάραγος = ακλόνητος.
 ασπάζω = απιστώνω.
 αυτούνος = αυτός.
 αυτουθε = αυτού γύρω.
 αυτούγια = εκεί κοντά.
 αυτουνών = αυτών.
 αυτουτέρα = εκεί πέρα.
 σφαλοκόβω = πετροκόβω.
 σφενιά = αέρχόπτη, ο ίδιος ο έ-αυτός σου.
 σφόντας ή σφόντες = από τότε που, σφοντου.
 σφόργος = αυτός που δεν έχει φορεθεί.
 άγραγος = αυτός που δεν έχει φράγκα (χρηματα).
 σφροξυλιά = δέντρο με σκληρό ξύλο.
 σφύσκος = κακόσχημος, λαϊωργος.
 σφκισαγο = αυτό που δεν έχει φτιαχτεί, απροετοιμαστο.
 σφέντρα = οικοδόσπινα, νοικοκυρό.
 σφες = άρησος.
 σφουγκρόζομαι = σκουίω με προσοχη, κρυφακούω.
 σφη = ο σφρος που σχηματίζεται όταν αρμεύουμε τα ζώα.
 σφπάζομαι = στήνω το σφη και σκουίω.
 σφπάνου = από επάνω.
 σχαμνόσκυλο = επιθετικό σκυλί.
 σχάλογος = άσικτος.
 σχαρνώνω = αδυνατίζω.
 σχαράγα = πρώτου να χαράξει.
 σχρονιαγος = αυτός που δεν έχει συμπληρώσει ένα χρόνο.
 σχυρνήνα = ο σχυρνώνας.
 σψηλου = πολύ ψηλο.
 σψυώνω = νευριόθε θυμινω.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

Δήμα - Πλαβούκου Δημητρη του Γεωργίου	100 ευρώ
Δήμα - Ντασοπούλου Μαρία του Γεωργίου	100 ευρώ
Ζήκας Γεωργιος του Κων/νου	20 ευρώ
Θεοδώρου (Μακροδημητρη) Σταυρούλα του Σπυριδωνα	20 ευρώ
Λαμπρούσης Παναγιώτης του Νικολάου	20 ευρώ
Παφίκα Χριστόδουλος του Νικολάου	50 ευρώ
Χρήστου Δημητριο του Γεωργίου	50 ευρώ
Χρήστου Παύλος του Γεωργίου	20 ευρώ

Η Δήμα - Πλαβούκου Δημητρη του Γεωργίου, προσέφερε στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Άσσου, το ποσό των 100 ευρώ.

ΑΤΖΕΝΤΑ

Πρόκειται να κυκλοφορήσει η ατζέντα του Συλλόγου μας για το 2005 με διευθύνσεις και τηλέφωνα όλων των χωριανών μας. Όταν εκδοθεί μπορείτε να προμηθευτείτε από τα μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου.

«Ο ΑΣΣΟΣ» σε τόμο

Η εφημερίδα μας, όταν συμπληρώσει τα 25 τεύχη της (άλλα δύο ακόμα) θα τη φιλοδοκηθούμε σε τόμο, ώστε να μείνει έτσι χρήσιμη στη βιβλιοθήκη μας και σε κάθε ερευνητή. Όποιος επιθυμεί να προμηθευτεί τον τόμο να επικοινωνήσει με το Δ.Σ.

Επιτυχόντες σε Α.Ε.Ι.

Ο Ζήκας Ιωάννης του Χρήστου (γιος του Τάκη-Κολιά-Ζήκα) πέτυχε στη Σχολή Οικονομικών - Ναυτιλιακών στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Συγχαρητήρια, Καλές σπουδές.

ΤΑ ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΔΩΔΕΚΗΜΕΡΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

Καλικάντζαροι - Παγανά - Παγανιές

Όταν τη σέβαν η γιάγια του σπτικού έρχονε πάνω μελι (το μέλινο). Ένα χρυσόψωμο τα μεσανύχτα το πήγανον στη πηγή (βρύση) και το άφηναν με το δεξί χέρι εκεί για την Παναγία. Ήταν το σπρίανον της Παναγίας μετ' επάνω σπτάο, γάλα και βουτυρά η οποία ήταν λεγιάνο. Έφαρναν νερό και στη διαδρομή δε μέλουσαν με κόνινο. Με το ατύλο (άκριτο) νερό έπλεσαν τα χέρια και το πρόσωπο όλα το μέλι της οικουγένας. Το νερό που περισσεύει το έπιναν και σε κακά περπατήσι δεν το έφταν.

Την παραμονή οι άνδρες φρόντιζαν για τα σφαγιά. Κάθε οικογένεια σιτηθίζονταν να τρέφει ένα γουρού-νι, το οποίο έφαζαν την παραμονή. Όσοι οικογενείες δεν είχαν χοιρινό έσφαζαν αρνά ή κατσικιά. Με το λίπος των χοιρινών έφτιαζαν οι νοικοκυρές τις νοστιμότητες τουαριδες. Η χοιροτροφία ήταν αρχαία βιο-σαστική εκδήλωση προς τιμή του Κρόνου και της Δη-μωτρας, η οποία διατηρήθηκε σε ακμή κατά τους Βυ-ζαντινούς χρόνους. Η βουλια γίνεται για την ευρωρία της γης. Την παραμονή έφαζαν «λαρά» από όλα σχε-δόν τα δέντρα και το βρόδι προφοδούσαν στο τζα-κι όλα αυτά τα κλαδιά. Λέγοντας «αρνάκια κατακά-δες και αρσενικά παιδιά». Αυτά ήταν το πάντρεμα της φωτιάς.

Τα χλωρά έζια πετούσαν σπτικές και ακουγόνταν έ-νας δυνατός κρότος, που συμβολίζει την επιθυμία για την πλούσια καρποφορία των δένδρων.

Έξοστειρές και θρησκουόμενοι ήταν οι κάτοικοι του Κοσμου, γι' αυτό πήγανον πάντα στην εκκλήσια, πολύ δε περισσότερο στις μεγάλες γιορτές της χριστιανώ-σιντης. Την ημέρα των Χριστουγέννων έπρεπε όλοι να εκκλήσιασούν. Το χωριό ήταν αραιοκατοκημένο και υπήρχαν σπίτια που έπρεπε να βολοίσει και μια ώρα για να φθάσει στην εκκλήσια του Αγίου Γεωργίου. Μέσα στη νύχτα οι συνθήκες ήταν δύσκολες. Έπρεπε να περάσουν το πατάκι του χωριού, το οποίο την πε-ρίοδο αυτή είχε πολύ νερό και δεν υπήρχαν γέφυρες, παρά μόνο μεριές ξύλινες, οι οποίες πολλές φορές παρσάρωνταν από τα αρμητικά νερά. Οι Ασπίτες α-ψήφουσαν τους κινδύνους, το τσουχτερό κρύο, το πρό- τους πάγου, το δυνατό αέρα, τη δυνατή βροχή, προκείμενη την Άγιο αυτή ημέρα να βρεθούν μαζί με τους άλλους χωριανούς στην κεντρική εκκλήσια του χωριού μας, τον Άγιο Γεωργίο, για να παρακολουθή-σουν τη Λατρυαία, συμμετέχοντας στο χαρμόσυνο γεγονός της Γέννησης του Χριστού. Όσοι ηλωκιωμένοι άφταν μακριά από το κέντρο του χωριού και η μετά-βαση τους στην εκκλήσια τη νύχτα ήταν δύσκολη, φρόντιζαν την παραμονή των Χριστουγέννων να φιλο-ξενούνται σε συγγενικά ή φιλικά σπίτια, τα οποία ήταν κοντά στην εκκλήσια και έτσι χωρίς μεγάλη δυσκολία πήγανον στην εκκλήσια.

Στις δύο (2) μετά το μεσανύχτα, που χτυπούσε η πρώτη καμπάνα, όλοι ήταν έτοιμοι και ξεκινούσαν για την εκκλήσια. Σε λίγο όλοι οι όρμοι του χωριού ήταν γεμάτοι, παντού ακουγόνταν φωνές, κρατούσαν αναμ-μένα δαδιά (δαυλιά), για να βλέπουν μέσα στα πυκνά σκοτάδι. Στο τέλος κωνινούσαν (έπαιρναν πασχλιά) και μετά ανταλλάσσαν ευχές για χρόνια πολλά. Για να κωνινούσαν ητήσταν όλες τις ημέρες της Σαρακο-στής, προσιάν αωστρά τις ηγασίες, ιδίως οι μεγα-λύτερες ημερές, μάλιστα δύο – τρεις μέρες πριν κωνι-νούσαν δεν έφτανον φαγητό παρά μόνο νερό και κανένα κομμάτι από κριθάρι. Εξαιρεση αποτελούσαν τα μεριά παιδιά και οι ασθενείς, που ητήσταν μόνο την πρώτη και τελευταία εβδομάδα.

Όταν τελείωνε η εκκλήσια, οι γυναίκες πήγανον για τα σπτά, ενώ οι άντρες κάθονταν στα καφενεία που ή-ταν γύρω από την εκκλήσια και δέχονταν τα πρώτα κέρασμα από τους εορτάζοντες.

Το μεσημεριανό τραπέζι ήταν πλούσιο, ανάλογα με τη δυνατάτη που είχε ο κάθε νοικοκυριάς, από το ο-ποιο δεν έλειπε όμως ποτέ το κρέας. Η νοικοκυρά του σπιτιού έφερνε πρώτα το χρυσόψωμο. Ο αρχηγός της οικογένειας το έκοβε σταυρωτά, ευχόμενος χρό-νιο παλλά και όλα μαζί επαναλάμβανον την ευχή. Στη συνέχεια απολάμβανον το χρυσουγενιατικό τραπέζι. Το σπάγγωμα επισκέπτονταν τους συγγενείς που γιόρ-τάζαν και πολλές φορές το γλέντι κρατούσε μέχρι το πρωί.

Κάλαντα δεν έλεγαν και χρυσουγενιατικό δέντρο δεν σπλάζαν, παρά μόνο τις τελευταίες δεκαετίες τα παιδιά του χωριού τραγουδούσε τα κάλαντα και σπλά-ζον όλα σχεδόν τα σπίτια το χρυσουγενιατικό δέ-ντρο.

Τη γέννηση του Χριστού γιορτάζουμε κάθε χρόνο με γέλια, χορούς, παχυνάδα, χοιρινό ροιχά και πολλά φα-γητά, ακόμα με γλέντιο, χορούς και ξεφαντώματα. Οι γιορτές των Χριστουγέννων δημουργούν σε κάθε άν-θρωπο μια ευεχρή ανάγκη επικωνινούσε, καρδι-νης, συγγινης σπένση στον άλλο, αλλά και μια επι-δωξη για ανταλλαγή δώρων για το Χριστουέγεννα.

Παλιότερα ήταν εντονότερα παρών και ένας δια-δαιμονικός φόρος για νυχτερινά και παραξένα όντα. Σε όλες τις εκδήλώσεις της λαϊκής ζωής κυριαρχού-σαν τις ημέρες του δωδεκαήμερου η πίστη στους κα-λικάντζαρους, που εμφανιζόνταν το Χριστουέγεννα και έφτανον τα θεοφάνεια (φωτιά) με τον αγιασμό των υ-δάτων.

Οι καλικάντζαροι είναι επισήματα της ανθρώπινης φαντασίας. Ο λαός βυβαιομένος στα σκοτάδια της ά-γνομιας και της αμάθειας, των διαδαιμονιών και των προλήψεων, πίστευε πως όλες τις μέρες του δωδε-καήμερου, που τα νερά ήταν αβάπτητα, οι καλικά-ντζαροι, που μέχρι τώρα ήταν στα σκοτάδι του κάτω κόσμου, με την ευκαρία που οι νύχτες ήταν λιτές και δεν ήταν στερηο δεμένες στον κορμό του χρόνου, α-νέβησαν στον επάνω κόσμο και προσπαθούσαν να κάνουν ό,τι καλό μπορούσαν στους ανθρώπους.

Ήταν στη φαντασία των ανθρώπων παράξενα όντα, με υπερφυσικές δυνάμεις, πολύ δύστηνα, με κωμικο-ποι-μένα ροιχά, κακοντυμένα, πανίρηλα και κοκαλιάρη-κα, με αυτιά και κεράτα, χωρίς μορφή και άλλα με μορφή καποιου ζώου. Γριάς με κωμικοποιημένα ροιχά και άντρες με χρωματιστά σκουφιά. Αλλά όταν κου-τάς και άλλα σπράδα. Όλα το χρόνο, στον κάτω κό-σμο ηρόνταν το δέντρο που κρατούσε τη γη. Όταν ή-ταν έτοιμο το δέντρο να κείρε και η γη να γεματαίε, άφηνον το πρόσωπο και ανέβαιναν στον επάνω κό-σμο, για να κάνουν κακό στους ανθρώπους. Έπιανον στα σπτά από τις κλημάδες, ανακόπιων το γλυκό και τα ροιχά, γμάζν το σπτά με ακαθαρσίες, τυραν-τούσαν τους μελιωνάδες. Έφτανον μόνο τη νύχτα και εξαφανιζόνταν όταν ακουγόνταν το λάλημα του κόκο-ρα, λίγο πριν έμμερσει. Το δωδεκαήμερο κατοικού-σαν σε ερμητικά μέρη με νερά, σε μύλους, σε λαγκά-δες, σε χαλάσματα σπτάζν, έξω από το χωριό και σε νεκροταφεία.

Έφτανον για τον κάτω κόσμο με τον Αγιασμό των υ-δάτων. Το δέντρο που κρατούσε τη γη είχε θράψει και τότε άρχαν από την αρχή να κόβουν το δένδρο, μέ-χρι τα επομένα Χριστουέγεννα, που έ- ανέβουν πάλι στον επάνω κόσμο. Αυτό συμβόλιζε ότι ποτέ τα παι-νήρα και κακά πνεύματα δεν θα μπορούσαν να αλοκλη-ρωθούν το κακό που πάντα επιδιώκουν να κάνουν στους ανθρώπους, γιατί νικήτής στον αγώνα του κα-κού με το καλό θα αναδειχθεί το καλό.

Στο χωριό μας τους καλικάντζαρους τους έλεγαν παγανά-παγανιές. Πίστευαν πως ήταν ρωμαίικα στρα-τιώτες που βγήκον παγανά, να βρουν και να σκοπι-ούν το Χριστό και επειδή η πρόξη τους αυτή ήταν κακή, ο Θεός τους έδωσε την κατορία και όλοι τους έ-γιναν καλικάντζαροι.

Τα παγανά όταν έβρισκαν κανένα μόνο του τη νύχτα στο δρόμο τον έφαρναν και τον πήγανον στο ρέμα και στο ποτάμι ή στο βουνό και εκεί τον τυραννούσαν μέχρι να χάσει τα λογικά του, τη φωνή του και να παθεί διά-φορες σωματικές βλάβες, γι' αυτό το δωδεκαήμερο απέ-φειγαν να βγαίνον τη νύ-χτα έξω από τα σπίτια (ιδίως γυναίκες και μικρά παιδιά).

Επίσης από την παραμονή των Χριστουγέννων μέχρι τα Θεοφάνεια δεν επιτρέπο-νταν να λουστεί και να πλυνεί τα ροιχά σου, γιατί τα νερά ήταν αβάπτητα. Οι γυναίκες δεν έπρεπε να γνέθουν, ούτε και τη στάχη πετούσαν έξω από το σπτά.

Αφείρναν να αρλούν και να σφυρίζουν τη νύχτα, γιατί πίστευαν ότι οι καλικάντζαροι-παγανιές, μπορούν να τους κωνουν κακό (να τους πάρουν απόξω) έλεγαν οι γεροντοπαροι.

Οι τρόποι για να αντιμετωπίσουν οι άνθρωποι τη βλαπτική επίδραση, που όπως πίστευαν ασκούσαν τα δαιμονικά αυτά όντα, ήταν πολλοί. Το πιο αποτελε-σματικό όμως μέσο ήταν η φωτιά. Η πυροατρεία ή-ταν παλιό διαδεδομένη, ένκα της μεγάλης σπουδαϊό-τητας για τη ζωή του ανθρώπου. Γι' αυτό θεωρείται η φωτιά κάτι άγιο και ιερό και προσπαθούσαν να διατη-ρήσουν το άσβεστο πυρ. Καθώς καίνονται τα ξύλα, παράγουν φως, καπνό και κρότος, που θεωρούνταν α-ποτροπητικά για τα δαιμόνια. Ανάβουμε φωτιά για να καθαρίσει ο τόπος από τα δαιμονικά, να φύγουν οι καλικάντζαροι, να ζεστάνει ο καιρός. Το έθιμο συμβο-λίζει ακόμα τις φωτιές που άναφον οι παλιές στη Βηθλέεμ, για να αναγιάνουν τη Γέννηση του Χριστού. Η ερμηγεία για τις φωτιές του χειμερινού ηλιοστασίου είναι διπλή: α) βοηθεία ο ήλιος να κάνει τροπή για να εξασφαλιστεί έτσι πιο γρήγορα το φως και η θερ-μότητα της γης, δηλαδή να έρθεί πιο γρήγορα ο κα-λός καιρός και η μεγάλη μέρα, καθαριστική από τα διά-φορα δαιμόνια. Με τις φωτιές, πίστευαν πως έρχεται γρηγορότερα το ποθέσινο, γι' αυτό άναφον όσο το δυνατό μεγαλύτερη φωτιά όλο το δωδεκαήμερο για να διώξουν έτσι όλα τα κακά πνεύματα που δε θέλουν ν' αφήσουν ν' έρθεί το φως στη γη, δηλαδή το μεγά-λωμα της μέρας, μαζί με τη βελτίωση του καιρού.

Την ίδια Νύχτα έβραζαν στη φωτιά λιβόν, γυρίζον και θυμάτιζαν όλο το σπτά, πηγαινόντας από δαιμόνιο σε δαιμόνιο, καθώς και στο σταβλό, για να θυμάτιζον από κοντά τα ζώα και όλα τα γεωργικά εργαλεία. Γινό-ταν μ' αυτόν τον τρόπο μια προσπάθεια ν' ενωθούν την ιερή δύναμη της Χριστουγεννατικής φωτιάς με τα γεωργικά και κτηνοτροφικά εργαλεία, ώστε να εξ-ασφαλισούν το καλύτερο αποτέλεσμα που τελικά επι-διώκον.

Το δωδεκαήμερο εάν κάποιος τη νύχτα πήγαινε σε σπτά, έπρεπε πρώτο μπει μέσα, να περάσει πάνω από αναμμένο δουλι, για να εξασφαλιστούν τα παγανά που τον ακολουθούσαν.

Εχθρός των καλικάντζαρων εκτός από το φως, τα λι-βόν και ο σταυρός, ήταν και η άσχημη μυρωδιά. Η άσχημη μυρωδιά έπρεπε σε φυγή τα παγανά, γι' αυτό έβραζαν στη φωτιά φασάμο μάλλινο από γίδα ή τράγο και έλεγαν «πάρε φωτιά το κόκο» και συγγώ-νως διάφορες προσευχές, επίσης άκωναν και σκού-μπα. Όταν άφτανε η παραμονή των Θεοφάνειων που βραβιζόνταν τα νερά, τότε τα παγανά έφειγαν φωνά-ζοντας:

Φεύγετε να φύγομε
έρχετα ο Ζουριλόπαπας
με την αγιαστόμρα του
και με τη βραχτομρα του.
Από τότε ο κόσμος ησυχάζει και ο ριθιάς της ζωής
έπιανει στον κανονικό του δρόμο.

Πρωτοχρονιά
Ο χορμός του καινούργιου χρόνου εορτάζονταν με ιδιαίτερη λαμπρότητα. Τον καινούργιο χρόνο τον υπο-δέχονταν με χορούς και γέλια και πολλές ευχές, χρόνια πολλά και ευτυχισμένους ο καινούργιος χρόνος. Τα με-σάνυχτα, με την αλλαγή του χρόνου, ακουγόνταν αρ-κετοί πυροβολήματι. Αποχωριεύσαν τον παλιό χρόνο και καλωσόριζαν τον καινούργιο. Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς όλες οι νοικοκυρές έφτιαζαν τη βασί-λισπιτα (μπουκαμβάλα).

Η μπουκαμβάλα ήταν ψιμί από καλαμακόκη αλευ-ρι. Αφού το έφτανον στη φωτιά, όπως ήταν ζεστό, το έ-κοβον μικρά κομμάτια και τα άκωναν με λάδι στο τη-γνί. Τη μπουκαμβάλα την έφτανον την παραμονή ή και ανήμερα της Πρωτοχρονιάς. Πρώτα έβγαζαν ένα κομμάτι για την Παναγία, το Χριστό, τον Άγιο Γεωργίο (πλοιοχού του χωριού μας), τον Άγιο Βασίλειο, το σπτά, μετά έπιανον οι γεροντοπαροι (παππούς για-γιά) κ.λπ. Έβγαζον και κομμάτια για τους ζωντανέ-νους που είχαν. Αν υπήρχον και φιλοξενούμενοι, έ-

πιανον και αυτοί ένα κομμάτι. Μέσα στη βασίλισπιτα (μπουκαμβάλα) έφταν και κέρμα (τα φλουριά). Οποιος το έβρισκε ήταν ο τυχερός για όλη τη χρονιά.

Επίσης την παραμονή άκωναν κουλούρες με σταυρό χαραγμένο και μια τρύπα στη μέση. Τις κουλούρες τις έβραζαν στα κέρατα των ζώων και εάν αυτές έπεφταν στο έδαφος, ανάποδα, πίστευαν ότι τα ζώα τους θα γεννήσουν θηλυκά και το κοπάδι θα μεγαλώσει (αβγαί-σισει). Εάν η κουλούρα έπεσε όρθια, τότε το κοπάδι τους θα γεννήσει πολλά θηλυκά και έτσι το κοπάδι τους δε θα μεγαλώσει πολύ.

Η ορθόδοξη παράδοση συνέδεσε το έθιμο με τη βο-σκόλυπα ως εξής:

Ο Μέγας Βασίλειος, για να προστατεύσει την περι-φέρεια του, την Καισάρεια της Καπαδοκίας, από τις επιδρομές αλλόθρησκων, έκανε έφανα και μάζεφε χρυσά νημάματα και άλλα τιμαλίφη, για να τα δώσει στους εχθρούς, για να μη λεηλατήσουν την περιοχή του. Ο εχθρός όμως δεν κατάβησε να εβαλάει στην Καισάρεια, το νημάματα και τα τιμαλίφη έπρεπε να ε-πιστραφούν. Επειδή όμως ή-ταν αδύνατο να θυμάτι το είχε προσφέρει ο καθένας, είτε να φτιάξουν πίτες και μέσα να βάλουν από ένα νό-μιμο ή κάποιο άλλο πολύτι-μο αντικείμενο. Οι πίτες μοι-ράστηκαν σε όλους και ο κα-θένας πήρε ό,τι του έτυχε. Έτσι έμειναν όλοι ευχαρι-στημένοι.

Το πρωί της Πρωτοχρο-νιάς γινάταν η ανανείση του νερού. Έχυναν όλο το νερό που είχαν στο σπτά και τη-γανον στη βρύση και έπιαν-αν άλλο και στο δρόμο ά-φηνον να τρέχει λίγο νερό, με την ευχή «όπως τρέχει το νερό να τρέχει το καλό στο σπτά». Επίσης έσπάζαν ένα ρόδι, για να είναι τόσα τα καλά όσοι οι σπόροι του ροδιού.

Έπιανον ένα κλαδί δένδρου, το κρατούσαν με το δεξί χέρι και με το δεξί πόδι έμπανον στο σπτά. Σημαντικό πρωτοχρονιατικό φροντίδα αποτελούσε το καλό ποδαρικό, η φρονιτάδα δηλαδή, ώστε το πρό-σωπο που θα μπει πρώτο στο σπτά να είναι τυχερό. Έτσι πίστευαν ότι εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η αίσια έκβαση της χρονιάς που αρχίζει. Γι' αυτό φρόντιζαν κάποιο μικρό αθώο παιδικό της γερονιάς ή ένας κα-λός άνθρωπος να κάνει ποδαρικό στα σπτά.

Μπαίνοντας στο σπτά έπρεπε να πατήσε πρώτα με το δεξί πόδι. Επίσης πίστευαν ότι εάν έπεφτε χιόνι την Πρωτοχρονιά, ήταν καλό σημάδι για τους γεωργούς.

Όταν είχε ήλιος την ημέρα της Πρωτοχρονιάς έλεγαν ότι βγήκε ήλιος για να λιασεί η αρκουδα τα παιδιά της και έτσι θα έχουσε σαράντα μέρες ασταμάτητη βρο-χή!

Εάν όμως έβρεχε την Πρωτοχρονιά, τότε θα είχαμε λιακόδα για σαράντα μέρες. Πίστευαν ότι καίτοι που γίνεται στην αρχή του χρόνου, θα γίνεται όλη τη χρο-νιά. Για να μη φύγει η καλή τύχη του σπτικού, απέ-φειγαν να δεινίσουν την ημέρα αυτή εορτοδοποτε πράγμα, ακόμη να δώσουν και φωτιά. Για τον ίδιο λό-γο, για να μη φύγει έξω από το σπτά το καλό, απαγο-ρεύονταν το πέταγμα των σκουπιδιών του σπτικού. Ε-πίσης φρόντιζαν να μη μάλιάνουν, να μη λένε ψέματα, να μην εδοθείσαν άσκαπα χρήματα. Γενικά πρόσεζαν να μη χάσουν τίποτε, γιατί όλη η χρονιά έτσι θα περά-σει, με μαλιμάτα, κλάματα, δανεικά και χασούρες. Ε-πίσης κρέμαζαν στην πόρτα του σπτικού την μπάτσι (αγοκρεμεμβάδα), για να τους φέρι γούρι και να πάε καλά η χρονιά.

Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς όλοι οι άνδρες του χωριού έπαιζαν χορτιά (κολτσινά), έπαιζαν ατουκι (21) και τριανταέσι «Παίζουμε για το καλό», έλεγαν. Θεωρούνταν καλό σημάδι, όταν μπει ο καινούργιος χρόνος να είσαι κερδοσιμένος. Ήταν και ένας λόγος να βρεθόν και να κωμεινόσασον. Τα κωμεινά του χωρι-ού γεμάτα και όλα να χορτοπαίζον, πολλές φορές ο-λόκληρα μερόνυχτα. Παλλά χρήματα άλλαζε χέριο αυτές τις μέρες, γιατί μερικοί δεν έπαιζαν για το καλό του χρόνιου, αλλά να ικανοποιήσουν το πάθος που εί-χαν για χορτοπαίζα.

Όπως τα Χριστουέγεννα, έτσι και την Πρωτοχρονιά πήγανον όλοι στην εκκλήσια και ανταλλάσσαν τις ευ-πράξεις για ευτυχημένη χρονιά. Το πρωτοχρονιατικό τρο-πέζι ήταν πλούσιο, όπως τα χρυσουγενιατικά. Κάλα-ντα την παραμονή της Πρωτοχρονιάς δεν έλεγαν τα παιδιά, παρά μόνο τις τελευταίες δεκαετίες.

Θεοφάνεια
Η παραμονή των Θεοφάνειων, που τη λέγανε και του Σταυρού, γιατί γυρίζε ο παπάς του χωριού στα σπίτια με το σταυρό κι έκανε αγιασμό, ήταν η τελευταία μέρα του Δωδεκαήμερου. Ο παπάς που χωριό μας περνούσε όλα τα σπίτια, από τα έμμερματα μό-χρι αργά το βρόδο. Η μέρα αυτή ήταν πολύ κυροσπί-κη για τον παπά, γιατί το χωριό ήταν αραιοκατοκημέ-νο.

Ο παπάς με το σταυρό στο χέρι και το βασιλικό, ρο-νιτζε με αγιασμένο νερό από το καλάρι, που το κρο-τούσε συνήθως ο φώλητης ή κάποιο παιδί που τον συ-νόδεσε. Ρόνιτζε όλο το σπτά, καθώς και τα ζώα, εάν υ-πήρχαν κοντά το μαντήρι.

Τα μέλη των οικογενείων σπκόνταν ευλαβικά στη σπαρά, προσκυνούσαν και φύλούσαν το σταυρό.

Ο νοικοκύρης του σπτικού έφριγε προαιρετικά μέσα στο καλάρι με τον αγιασμό λίγα κέρματα. Αυτά ήταν φιλοδωρήματα για τον παπά.

Πίστευαν πως με το περπάτημα του παπά έφειγαν και τα παγανά-παγανιές, κατέβαιναν στα σκοτάδια του κάτω κόσμου και άρχανον πάλι να τρέφει τα δένδρα, που κρατούσε τη γη, όπως άκωναν κάθε χρόνο για να τη ριζών.

Την ημέρα αυτή λουζόνταν και γενικά ασχολούταν με την καθαριότητα, γιατί την επομένη μέρα έπρεπε όλα να λώμουν. Το λώσιμο και το άλλαγμα ήταν α-παγορευμένο πριν από τα θεοφάνεια, από την πρόλη-ψη πως τα νερά ήταν αβάπτητα και μελυμένα από τις παγανιές. Τώρα με τον Μεγάλο Αγιασμό, τα νερά ξεαναβραβιζόνταν και επομένως μπορούσαν να λου-στούν και ν' αλλάζον ροιχά, χωρίς να έχουν κανένα φόβο. Με το πέραςμα του παπά από το σπτά άρχε η καθαριότητα. Καθάρων σπίτια, αυλές, μαντήρια, σκό-μη και τα τζάκια, μαζεύοντας τη στάχη του δωδεκαη-μέρου και την έφτανον στα χωράφια, προκείμενου να μη φυτρώσει τίποτε στο χωράφι, εκτός από το σπώρι που έσπειρε ο γεωργός. Ο παπάς στο χωριό μας περ-νούσε και αγιάζε τα σπίτια μέχρι το 1965. Τον Σταυ-ρού υπήρχε καθολική νηστεία, δεν εζωρύνονταν ούτε τα μικρά παιδιά ούτε ηλωκιωμένοι, ούτε και οι ασθενείες. Δεν έτρωγαν ούτε λάδι, αρκετοί μάλιμα την η-μέρα αυτή έπιαν μόνο νερό και κανένα κομμάτι. Τα Θε-οφάνεια – Φωτιά, περιβάλλοντο με μεγάλο σεβασμό και δέος. Γενικός εκκλησιασμός όλων των κατοίκων του χωριού στην κεντρική εκκλήσια του Αγίου Γεωργί-ου. Το κύριο στοιχείο της εορτής των Θεοφάνειων, με το σπτικό συνδέονταν όλα τα έθιμα, ήταν ο αγιασμός των υδάτων. Η τελική του αγιασμού των υδάτων στο χωριό μας γίνονταν, ορ' όσον το επέτρεπαν οι καιρι-κές συνθήκες, στο πηγάδι που είναι στον πλάτανο το μεγάλο.

Ο αγιασμός των υδάτων στο πηγάδι γίνονταν μέχρι στο τέλος της δεκαετίας του 1960. Από τότε ο αγια-σμός των υδάτων γίνεται στην εκκλήσια, μέσα σε μια μεγάλη λεκάνη.

Μετά τον αγιασμό των υδάτων έφαρναν όλοι αγια-σμένο νερό σε μπαουκάλια που είχαν φέρει από τα σπ-τια τους. Αφού έπιαν λίγο όλα τα μέλη της οικογένει-ας, ρόνιζαν τα ικανοισματα στο σπτά, τα λουλούδια, τα μαντήρια και χωράφια για να έχουν καλές σοδεάες. Υστερα έχυναν το αγιασμο του περσομένη χρόνου σε βρύση, ποτάμι ή ρέμα, για να τρέξει, γιατί δεν έ-πρεπε να το πατήσει κανείς.

Στο εικονοστάσιο έβραζον το νεο αγιασμένο νερό και το χρησιμοποιούσαν όλο το χρόνο σε δύσκολες περι-πτώσεις, όπως αρρώστιας των μελιών της οικογένει-ας ή των ζώων. Πίστευαν πως το αγιασμένο νερό έχει θεραπευτικές ιδιότητες. Το αγιασμο που τοποθετού-σαν στο εικονοστάσι διατηρούνταν μέχρι τα επομένα Θεοφάνεια ανάλλωστα.

Κάλαντα την παραμονή των Θεοφάνειων τα παιδιά δεν έλεγαν. Τραγουδούσαν όμως περιποητικά:

Σήμερα, είναι τα φωτιά
καρκαλιάρη η κότα
παιύ από την πόρτα
τη φωνάζει ο πέτος
δεν απολογεία
ροιχά ένα λάδα
την παρνε στο ποδάρι
λέγε ποδαρικό μπει
και εκατοπόδοι μού.
Η επόμενη μέρα του Αη-Γιαννού δεν ήταν μέρα του
δωδεκαήμερου, αλλά με τη γιορτή αυτή άκωναν και οι
γιορτές ημέρες των Χριστουέγεννων

Συμπερασματικά μπορούμε να ποιμε ότι το έθιμο του δωδεκαήμερου έχει ένα ανάμικτο χαρακτήρα χρι-στωνικών εκδηλώσεων και παγανιστικών πανηγύρων. Όλα αυτά γίνοντα την κρίσιμη εποχή των χειμερινών τροπων του ήλιου, για την καλή χρονιά και την πλού-σια καρποφορία.

«Τω Λαώ κλίνωμεν» - ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ ΝΤΙΜΕΡΗ

Σε μια πολύ ανανεωμένη και εμπλουτισμένη επανέκδοση, με ζωντανά διη-γήματα, προχώρησε ο συντοπίτης μας εκδότης των «Σκιαδιωτικών Νέων» Λάζαρος Ντιμέρης. Ανησυχά και ευαίσθητο πνεύμα σε ό,τι συνδέεται με την παράδοση και τον ντόπιο λαϊκό μας πολιτισμό, ο Λάζαρος Ντιμέρης τράβηξε τον ανηφορικό δρόμο της ανιδιοτέλειας, της προσφοράς, της δημιουργικότη-τας. Βίωσε και αφουγκράστηκε ό,τι πιο αληθινό και αγνό στοιχείο του τόπου μας και προσπάθησε να το εκφράσει βγαζοντάς το προς τα έξω. Το βιβλίο «Τω Λαώ κλίνωμεν» - συλλογή από σύντομα διηγήματα, αποτελεί μια απόπειρα να ε-ξωτερικεύσει αυτά τα βιώματα, που λίγο-πολύ περάσαμε στις δύσκολες δεκαε-τίες 1950 - 1970. Παραστατική και ζωντανή η χρήση της ιδιωματικής νοπολο-λίας, γοητεύει. Γνώστης και άριστος χειριστής αυτής της γλώσσας, ο Λάζαρος Ντιμέρης καταφέρνει να μπει στην ψυχή μας και νας μας χαρίσει μια μοναδική και σπάνια αισθητική συγκίνηση. Σ' ευχαριστούμε Λάζαρε! Το βιβλίο μπορείτε να το προμηθευτείτε από τον ίδιο, στα τηλέφωνα: 210 5907877 - 5911165.

ΗΠΕΙΡΩΤΗΣ Ο ΕΠΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ο Ηπειρώτης Κάρολος Παπούλιας, πρώην υπουργός των Εξωτερικών, προτείνεται ως νέος Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, προκειμένου να διαδεχθεί τον απερχόμενο Πρόεδρο Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο, λόγω λήξεως της θητείας του.

Η εκλογή του νέου Προέδρου θα γίνει τον Φεβρουάριο του 2005. Θεωρείται βέβαιο ότι θα εκλεγεί ο Κάρολος Παπούλιας με μεγάλη πλειοψηφία, γιατί υποστηρίζεται από τα δύο μεγαλύτερα κόμματα της Βουλής.

Την πρόταση έκαμε ο πρωθυπουργός **Κ. Καραμανλής** εκ μέρους της πλειοψηφίας και συναίνεσε ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης **Γ. Παπανδρέου**. Κατόπιν αυτού ο προτεινόμενος ως νέος Πρόεδρος απολαμβάνει μεγάλη αποδοχή από τον λαό.

Ο Κάρολος Παπούλιας στην πρώτη του δήλωση από τα Ιωάννινα είπε τα εξής:

"Είναι μεγάλη τιμή και μεγάλη ευθύνη για μένα η πρόταση του πρωθυπουργού και

Ο κ. Κάρολος Παπούλιας

του κυβερνώντος κόμματος. Είναι μεγάλη τιμή, γιατί η επιδίωξη της συναίνεσης που υπαγορεύει το Σύνταγμα για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας εκφράζεται στο πρόσωπό μου. Είναι μεγάλη ευθύνη, γιατί η πολιτεία του θεσμού αποτελεί μέτρο του πολιτικού μας πολιτισμού. Με απόλυτο σεβασμό στις απόψεις όλων των κομμάτων θα περιμένω την απόφαση της Βουλής των Ελλήνων".

Νέο Διοικητικό Συμβούλιο στον Μορφωτικό Πολιτιστικό Σύλλογο Άσσου με έδρα τα Ιωάννινα:

Πρόεδρος: Κούσης Σπυρίδων του Γεωργίου
 Αντιπρόεδρος: Λαμπρούσης Δημήτριος του Γεωργίου
 Γεν. Γραμματέας: Νάκιος Δημήτριος του Χρήστου
 Ταμίας: Λαμπρούσης - Θεοδώρου Σπυριδούλα του Ιωάννου
 Μέλος: Κατσάνος Γεώργιος του Αποστόλου

Θερμά συγχαρητήρια καλή επιτυχία στο έργο σας.

Προτιμήστε τους επαγγελματίες του χωριού μας, έτσι ενισχύουμε τους συγχωριανούς μας και την οικονομία του χωριού μας.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΑΣΣΟΥ

Πρόεδρος: Λαμπρούσης Κων/νος του Δημητρίου
 Σοφοκλέους 246, Καλλιθέα Τ.Κ. 176 74, τηλ.: 210 9424922
 Αντιπρόεδρος: Λαμπρούσης Λεωνίδας του Αντωνίου, τηλ.: 210 9241140
 Γεν. Γραμματέας: Χρήστου Δημήτριος του Γεωργίου, τηλ.: 210 7717525
 Ταμίας: Δήμος Θεόδωρος του Πέτρου, τηλ.: 210 7790921
 Μέλος: Δήμος Δημήτριος του Χρήστου, τηλ.: 210 7712493
 Μέλος: Λαμπρούσης Κων/νος του Σταύρου, τηλ.: 210 5124580
 Μέλος: Λαμπρούσης Κων/νος του Σωτηρίου, τηλ.: 210 2811833

Ο ΑΣΣΟΣ - Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου των εν Αθήναις Ασσιωτών "Ο Μάρκος Μπότσαρης"

Εκδότης: Λαμπρούσης Κων/νος του Δημητρίου
 Σοφοκλέους 246, 176 74 Καλλιθέα, τηλ.: 210 94.24.922

Επιμέλεια ύλης: Χρήστου Πάυλος του Γεωργίου
 Παπαδό 27-29, 115 26 Αθήνα, τηλ.: 210 6982.661

Συντακτική Επιτροπή: Δήμος Θεόδωρος του Πέτρου, Λαμπρούσης Κων/νος του Δημητρίου, Χρήστου Πάυλος του Γεωργίου

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση: ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «Πέτρο»
 Οικονόμου 32, 106 83 Αθήνα
 Τηλ.: 210 82.33.830, Fax: 210 82.38.468

Τα ενυπόγραφα κείμενα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και τις απόψεις του Συλλόγου μας, αλλά του υπογράφοντος.

ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΠΕΣΟΝΤΕΣ ΑΣΣΙΩΤΕΣ

Α' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Δημήτριος Δημήτριος του Χρήστου (Μήτρο Χρήστο Δημήτρης)
 Παφίλας Δημήτριος του Ιωάννου (Μήτρο Νάκος)
 Κατσάνος Δημήτριος του Γεωργίου (Μήτρο Γιώργης)
 Κατσάνος Βασίλειος του Παναγιώτου (Βασίλη - Πάνης)
 Κίτσος Ευθύμιος του Χρήστου (Θυμιά Κίτσος)
 Θεοδώρου (Χρήστου) του Θεοδώρου (Χρηστάκη Θεωδωρή)
 Κατσάνος Πέτρος του Μάρκου (Πέτρο - Μαρκούσης)
 Δήμος Σπυρίδων του Δημητρίου (Σπύρο - Τούσης)
 Ζήκας Ιωάννης του Κων/νου (Νάκη - Ζήκας)
 Κατσάνος Σπυρίδων του Ιωάννου (Σπύρο Νάκος)
 Πανούσης Δημήτριος του Ευαγγέλου (Μήτρο - Βαγγέλης)
 Λαμπρούσης Σωτήριος του Βασιλείου (Σωτήρη - Βάσης)
 Κατσάνος Ευάγγελος του Θωμά (Βαγγέλη Θωμά Νάκος)

ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ

Κώνστας Αναστάσιος του Βασιλείου (Ναστάση - Βασίλης)
 Κατσάνος Δημήτριος του Αναστασίου (Μήτρος Ναστάση - Γεωργιά)
 Κούσης Γεώργιος του Κων/νου (Γάκη - Κώστη - Πάνος)
 Κατσάνος Σπυρίδων του Παναγιώτου (Σπύρο - Ντουλάτσης)

Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

(Αλβανικό Μέτωπο)
 Μήτσιος Χρήστος του Αναστασίου (Τάκη-Ναστάση-Χρήστος)

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ

Λαμπρούσης Γεώργιος του Λάμπρου (Γάκη Λάμπρος)
 Δήμος Γεώργιος του Δημητρίου (Γεωργάκη - Τούσης)
 Κατσάνος Γεώργιος του Αναστασίου (Γάκη - Σούλας)

ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ζήκας Σπυρίδων του Κων/νου (Πήλιο Ζήκας)
 Δήμος Περικλής του Σπυρίδωνου (Περικλή Δήμος)
 Λαμπρούσης Γεώργιος του Θεοδώρου (Γάκη - Θόδωρος)
 Παφίλας Ιωάννης του Ευγενίου (Γιαννακούλη - Βγένης)
 Δήμος Νικόλαος του Αθανασίου (Νίκο - Νάσιο - Γιοργής)
 Δήμος Δημήτριος του Αναστασίου (Μήτρο - Ναστάση - Δήμος)
 Κατσάνος Σπυρίδων του Κων/νου (Σπύρο - Κώστη - Κολός)

ΚΥΠΡΟΣ

Κατσάνος Ευάγγελος του Κων/νου (Βαγγέλη - Κοσιούλας)

Στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας μας παρακαλέσαμε τους συγγενείς, εάν έχουν φωτογραφίες των πεσόντων να μας τις αποστείλουν προκειμένου να δημοσιευθούν στην εφημερίδα μας. Στα γραφεία μας έφθασαν επτά φωτογραφίες τις οποίες και δημοσιεύουμε. Όσες άλλες μας αποσταλούν θα δημοσιευτούν σε επόμενα φύλλα της εφημερίδας μας.

Μήτσιος Χρήστος (Τάκη Ναστάση Χρήστος) 1909-1941

Γιος του Αναστασίου και της Παναγιώς Μήτσιου ή Χρήστου. Παντρεμένος με τη Θεοδώρα Πανούση του Κων/νου από τον Άσσο, απέκτησαν ένα γιο τον Αναστάσιο (Τάσο) που διαμένει στη Διτ. Γερμανία. Στρατιώτης του 2ου Τάγματος Πολυβόλων Κινήσεως. Φονεύθηκε στο ύψωμα 1216 (περιοχή Λέκλι) Αλβανικό Μέτωπο στις 24 Μαρτίου 1941.

Ζήκας Σπυρίδων (Πήλιο Ζήκας) 1890-1945

Γιος του Κων/νου και της Δημητράς Ζήκα. Παντρεμένος με τη Γεωργία Τζόλου από το Νικολίτσι, απέκτησαν δύο παιδιά τον Αλέξανδρο και τη Γιαννούλα. Πρώτος εκλεγμένος πρόεδρος του χωριού μας το 1926-27. Πρόεδρος της επιτροπής εθνικού αγώνα του χωριού μας την πε-

ρίοδο της κατοχής. Εκτελέστηκε στο Νταλαμάνι τη νύχτα 24 προς 25 Γενάρη του 1945.

Λαμπρούσης Γεώργιος (Γάκη Θεόδωρος) 1907-1945

Γιος του Θεοδώρου και της Παναγιώς Λαμπρούση. Παντρεμένος με την Ελένη Κίτσου του Ευθυμίου από τον Άσσο, απέκτησαν δύο παιδιά τον Αντώνη και το Λάμπρο. Πήρε μέρος στην εθνική αντίσταση ως οπλαρχηγός με την αντιστασιακή οργάνωση του Στρατηγού Ναυ. Ζέρβα (Ε.Ο.Ε.Α.-Ε.Δ.Ε.Σ.). Πήρε μέρος στην ανατίναξη της Γεφυρας Καλογηρού. Εκτελέστηκε στο Νταλαμάνι τη νύχτα 24 προς 25 Γενάρη του 1945.

Παφίλας Ιωάννης (Γιαννακούλης - Βγένης) 1921-1947

Γιος του Ευγενίου και Ευαγγελίας Παφίλα.

Παντρεμένος με τη Δήμητρα Δήμα του Θεοδώρου από τον Άσσο, απέκτησαν ένα παιδί την Αγγελική (Λίτσα). Νεαρός πήρε μέρος στην εθνική αντίσταση με την αντιστασιακή οργάνωση του στρατηγού Ναυ. Ζέρβα (Ε.Ο.Ε.Α. - Ε.Δ.Ε.Σ.).

Εφονεύθη στις 7 Ιουλίου 1947 στη Ζούζουλη Καστοριάς. Υπηρετούσε τη στρατιωτική του θητεία ως έφεδρος Λοχίας.

Κατσάνος Σπυρίδων (Σπύρο-Κώστη-Κολιό) (1923-1947)

Γιος του Κων/νου και της Βασιλικής Κατσάνου. Εφονεύθη στα Ιωάννινα το 1947, ενώ υπηρετούσε τη στρατιωτική του θητεία. Ήταν άγαμος.

Δήμος Νικόλαος (Νίκο-Νάσιο-Γιορδής) 1925-1947

Γιος του Αθανασίου και της Κων/νας Δήμα. Εφονεύθη στην Κατερίνη της Πιερίας. Υπηρετούσε τη στρατιωτική θητεία. Ήταν άγαμος.

Κατσάνος Ευάγγελος (Βαγγέλη-Κοσιούλας) 1938-1974

Γιος του Κων/νου και της Σπυριδούλας Κατσάνου. Παντρεμένος με τη Ζήκου Δημητριάδα από τον Πεντόλακκα (Ζωρίστα) απέκτησαν ένα γιο, τον Ευάγγελο. Μόνιμος Ανθυπολοχαγός του Ελληνικού στρατού (Πυροβολικό Σώμα) έπεσε στις 22 Ιουλίου 1974 στην Κύπρο κατά την τουρκική εισβολή.

Παρακαλούνται οι αναγνώστες της εφημερίδας να μας ενημερώνουν για κάθε αλλαγή διεύθυνσης, προκειμένου να παίρνουν την εφημερίδα και να έχουμε τη δυνατότητα να επικοινωνούμε μαζί τους όταν χρειαστεί.

Περιμένουμε να φιλοξενησουμε τις απόψεις σας στις στήλες της εφημερίδας μας.

Διαβάζετε και διαδίδετε την εφημερίδα μας. Είναι το μέσον προβολής του χωριού μας, ο κρίκος επικοινωνίας των απανταχού Ασσιωτών.

Προτιμήστε τους επαγγελματίες του χωριού μας, έτσι ενισχύουμε τους συγχωριανούς μας και την οικονομία του χωριού μας.

Παρακαλούμε όλους τους χωριανούς και τους αναγνώστες μας για άλλη μια φορά να μας ενημερώνουν για οποιοδήποτε οικογενειακό, κοινωνικό και επαγγελματικό γεγονός (γεννήσεις, γάμους, βαπτίσεις, αρραβώνες, θανάτους, επιτυχίες των παιδιών τους, αθλητικά, επαγγελματική στέγη, διάφορες διακρίσεις κλπ.) για να δημοσιευτούν στην εφημερίδα μας.

Δεν είναι δυνατόν να μαθαίνουμε τι γίνεται σ' όλη την Ελλάδα, όπου υπάρχουν χωριανοί και γι' αυτό υπάρχουν μερικές φορές παραλείψεις.

Καλό είναι να μας στέλνετε φωτογραφίες και λίγες λέξεις για το κάθε γεγονός.